

Ege Coğrafya Dergisi, 10 (1999), 219-238, İzmir
Aegean Geographical Journal, 10 (1999), 219-238, İzmir-TÜRKİYE

BORNOVA ATATÜRK MAHALLESİ'NDE YENİ YERLEŞİM ALANLARI

*The New Settlement Areas at the Atatürk District
(Bornova/İzmir-Turkey)*

Mustafa MUTLUER

[<mutluer@edebiyat.ege.edu.tr>](mailto:mutluer@edebiyat.ege.edu.tr)

Abstract

In Turkey, the internal migration that started after the second World War caused a great increase of population of the metropol. Therefore, the building insufficiency in the cities increased up rapidly and the settlement called slums, shanty towns came into existence. The above mentioned incident occurring in big cities in the developing and underdeveloped countries also appeared in İzmir.

The illegal building areas have taken place after 1950s and gradually begun to encircle the towns and cities. But in the north of Bornova, except Atatürk district, just to the north of the district, the new settlements consisting of the villa type buildings occurred and expanded towards up the slopes.

This is not a similar type as shanty town settlements which we call 'gecekondu' in Turkish.

In this article, the occurrence and the spreading period of this different type of settlement and its reasons are explained. Moreover, the socio-economic characteristics of the inhabitants living in these accommodations are emphasised.

Giriş

Ülkemizde özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında başlayan ve giderek büyüyen iç göç hareketi büyük kentlerimizde önemli bir nüfus birikimine yol açmıştır. Büyük kentlerde biriken bu aşırı nüfusa paralel olarak, kentsel alanlarda konut açığı da giderek büyümüş ve kentlerin çevresinde yeni yeni sağlıklı yapılaşmalar, gecekondu olarak niteleyebileceğimiz konutlar ortaya çıkmıştır. Pek çok sosyal bilimcinin kabul ettiği gibi, bu olgu az gelişmiş ülkelerin hemen hemen tamamında yaşanmakta olan bir durumdur. Ancak, bazı araştırmacılar bunu, yani aşırı kentleşmeyi, "az gelişmişlik hastalığı" olarak değil, bir gelişme aracı olarak görmek gerektiğini vurgulamaktadırlar (KELEŞ, 1984, s. 24).

Kuşkusuz yaşadığımız kent olan İzmir'de de çarpık kentleşmenin tüm özelliklerini yakından izlemekteyiz. Bununla birlikte bir coğrafyacı olarak 1990'lardan itibaren çevremizde yaptığımız gözlemlerde, gecekondu alanlarında önemli değişmelerin meydana geldiğini de saptamış bulunuyoruz. Gerçekten günümüzde İzmir kent merkezi çevreye doğru giderek yayılırken, özellikle eski gecekondu bölgelerinde büyük bir değişim yaşanmakta ve bir bakıma bu eski gecekondu bölgeleri adeta yenilenmektedir. Eski gecekondular yıkılarak yerlerine çok katlı yeni binalar yapılmakta, sokaklar asfaltlanarak genişletilmekte, yeni yeni iş merkezleri bu bölgelerde kurulmaktadır. Hatta belediyeler tarafından tüm alt yapı hizmetleri de bu bölgelere götürülmektedir. Burada önemli bir noktaya dikkat çekmek gerekmektedir. Acaba gerçekten ülkemizde yaşanan aşırı kentleşme olgusu gelişme yolunda olan ülkemizde gelişmenin bir aracı olmaya başladı mı?

Bu sorunun yanıtını tam olarak ortaya koyabilmek için, çok yönlü araştırmalar yapmak gerekir. Ancak görünen odur ki; bugün eski gecekondu mahalleleri kente eklenmişlerdir ve giderek yenilenmektedirler. Kaldı ki, ülkemizde ve İzmir'de meydana gelen gecekondu olgusu, bazı az gelişmiş ülkelerde meydana gelen gecekondulaşma karakterinden çok farklıdır. Ülkemizi ziyaret eden pek çok yabancı bilim adamı bunu doğrulamaktadırlar.

İzmir kentinin periferisinde ortaya çıkan gecekondu bölgeleri bir taraftan yenilenirken kentin daha uzak alanlarına doğru da yeni yeni yerleşim çekirdekleri oluşarak hızla kente eklenmeye başlamışlardır. Söz gelimi, İzmir kentinin kuzeybatısına doğru, Karşıyaka ve Büyük Çiğli'den itibaren Harmandalı ve Ulucak beldeleri, kuzeydoğuda Çiçekli-Yaka köyleri ve

Sabuncubeli'ni kateden Manisa karayolunun uygun kesimleri, doğuda Kemalpaşa, güneyde Buca ve Menderes çevresi, batıda ise Güzelbahçe ve Zeytinalanı İzmir'e eklenmiş yerleşimler arasındadır. Böylece İzmir metropoliten alan nüfusu 1980'de 818.251 iken bu rakam 1985'te 1.489.772' ye, 1990' da da 1.757.183' e yükselmiştir.

İzmir çevresinde 1990'lı yıllardan itibaren yaptığımız çevre araştırmalarında yukarıda belirttiğimiz İzmir kentine eklenen yeni yerleşim çekirdeklerine benzer bir örneği Bornova Atatürk Mahallesinin yerleşmiş olduğu Döşeme tepenin sırtlarında, Atatürk Mahallesinin kuzeye doğru olan gelişme alanında bulunmaktadır. Söz konusu Atatürk Mahallesi sırtlarındaki bu yeni yerleşim alanı, İzmir çevresindeki gecekondulardan çok farklı, daha çok iki veya üç katlı villa tipi konutlardan oluşmaktadır ve alt yapı sorunları giderilmiştir.

Ülkemizin büyük kentlerinin çevresinde görmeye alıştığımız çarpık kentleşme ve sefalet mahallelerinin yerine, planlı ve villa tipli konutlardan oluşan bu yeni yerleşim alanı bir coğrafyacı olarak dikkatimizi çekmiş ve bizi bu bölgede bir araştırma yapmaya itmiştir. Araştırmadaki amacımız bu bölgede oluşan yeni yerleşim alanında, yerleşimi etkileyen faktörler ile bunların oluşum sürecini ortaya koymaktır. Ayrıca, burada yaşayan ailelerin sosyal ve ekonomik özelliklerini saptamak çalışmamızın bir başka amacını oluşturmaktadır. Bu çerçevede, aklımıza ilk gelen sorular şunlardır. Burada yerleşen ve villa tipi konutlarda oturanlar kimlerdir? Doğum yerleri ve meslekleri nelerdir? Ekonomik ve sosyal seviyeleri nedir? Bugün Ev-Ka 4 konutları ile çevrelenmiş olmalarına karşın, kentnin biraz dış kesiminde yer almış olmaları nedeniyle kentle olan ilişkilerini nasıl sağlamaktadırlar?

Araştırma alanı İzmir Bornova ilçe merkezinin bir mahallesini oluşturan Atatürk mahallesinin kuzeyinde, mahallenin bitiminden hemen sonra yer almaktadır (Şekil 1, Foto 1). Yerleşme alanı İzmir'e hakim tepelerin (Yeşiltepe) güney yamaçlarındadır.

Aşağıda, Bornova Atatürk Mahallesi kuzeyindeki sırtlardaki yeni yerleşim alanında yer alan 100 civarında villa tipi konutun 69'unda 1995-1997 yılları arasında uygulanan anketlerden elde ettiğimiz bulgular ele alınmıştır.

Araştırma alanındaki ailelerin sosyo-ekonomik yapısı

Aile reislerinin kökenleri

Anket verilerine göre, Atatürk Mahallesi sırtlarındaki yeni yerleşim alanındaki villa tipi konutlarda oturan ailelerin % 34.8' i Doğu Anadolu Bölgesi, % 29' u Ege Bölgesi ve % 18.9'u da İç Anadolu Bölge' si kökenlidir (Şekil 2). Öte yandan söz konusu coğrafi bölge kökenleri, il itibariyle

değerlendirildiğinde Doğu Anadolu Bölgesi'nden, özellikle Tunceli, Van, Ağrı, Erzincan, Ardahan, Malatya, Elazığ ve Muş illerinden gelenler büyük çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Ege Bölgesi'nde ise ailelerin % 21.7'sinin İzmir doğumlu olduğu, bunun dışında daha çok Manisa, Afyon ve Kütahya illerinden gelenlerin büyük bir yer işgal ettiği anlaşılmaktadır. İç Anadolu Bölgesi'nden gelenlere baktığımızda Yozgat, Konya, Sivas, Aksaray ve Kırşehir dikkati çeken iller arasındadır.

Yukarıda ele aldığımız üç bölge dışında araştırma alanında az sayıda Marmara, Akdeniz, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu bölgelerinden ve yurtdışından gelenler de bulunmaktadır. Öte yandan, araştırma alanına yerleşenlerin % 60.9'unun kent, % 39.1' inin ise kır kökenli olduklarını belirtmek gerekmektedir. Kısaca, Atatürk mahallesinin kuzey kesimindeki yeni yerleşim alanında oturanların büyük bir bölümü, göç sonucunda İzmir'e gelen ailelerden oluşmaktadır.

Aile reislerinin eğitim durumu

Aile reislerinin eğitim durumları açısından ülkenin koşullarını da dikkate aldığımızda herhangi bir farklı durumla karşılaşmıyoruz. Nitekim, aile reislerinin %46.3' ü ilkokul mezunu iken bunu %23.2 ile lise mezunu olanlar, %14.6 ile ortaokul mezunları, %7.3 ile yalnızca okur-yazar, % 7.2 ile de bir yüksek okul veya fakülteden mezun olanlar izlemektedir (Şekil 3). Yeni yerleşim alanında konutların kurulması ile eğitim düzeyi arasında herhangi bir ilişki saptanamamıştır.

Aile reislerinin meslekleri

Araştırma alanındaki aile reislerinin % 47.8' ini esnaf-sanatkarlar ve serbest meslek sahipleri oluşturmaktadır (Şekil 4). Bu grup, daha çok Bornova ve Atatürk mahallesinde müteahhit, dekorasyoncu, inşaat malzemeleri satıcısı, teknik atölye sahipleri gibi, daha çok inşaatla ilgili işlerle meşgul olanlardan oluşmaktadır. Bunun yanı sıra bazı villa-sitelerde doktorlar gibi serbest meslek sahipleri de yer almaktadırlar. Diğer taraftan bölgenin çekiciliğine bağlı olarak, emekli ailelerin de burada yer aldıkları dikkatimizi çekmektedir. Esnaf-sanatkar ve serbest meslek sahiplerinin yanı sıra memur aile reislerine de bölgede rastlanılmaktadır. Daha çok, bu bölgedeki çok katlı binalarda ve genellikle kiracı olarak işçi aile reisleri de bulunmaktadır.

Ailelerin toplam aylık geliri

Ailelerin toplam aylık gelirleri açısından bakıldığında, araştırma alanındaki ailelerin genellikle orta gelir grubunda yer aldıkları dikkati

çekmektedir. Bu durum daha çok, kiracı aileler için söz konusudur. Ev sahibi ailelerde ise az da olsa orta ve üst gelir grubuna ait ailelerin oranı yükselmektedir. Burada, aile reislerinin gelir durumlarını mutlak değer olarak ele almayı uygun bulmuyoruz. Çünkü, ülkemizdeki yüksek enflasyon nedeniyle bir yıl önceki değerler bile günümüz koşullarında çok komik kalabilmektedir. Ayrıca, aile reisleri gelir durumları ile ilgili sorulara yanıt vermekten kaçınmaktadırlar.

Konut edinme şekli ve mülkiyet durumu

Araştırma alanındaki konutların %63.7'si ev sahibi tarafından yapılmış veya bir müteahhite yaptırılmıştır. %29.5'i ise konutu satın almıştır. Ayrıca bölge içindeki bazı blokların kooperatif konutu olarak inşa edildiği dikkati çekmektedir (Şekil 5). Araştırma alanında yoğun bir inşaat faaliyeti devam etmektedir. Faaliyetler, hem yeni inşaat yapımına, hem de her türlü dekorasyon işlerine dönük olarak yapılmaktadır. Bu faaliyetlere paralel olarak, bölgede çok sayıda inşaat malzemesi satıcısı, dekorasyon işleri yapan müteahhitler yer almışlardır (Foto 4A ve 4B).

Konutların mülkiyet durumuna baktığımızda %63.7' sinin ev sahibi, %34.7'sinin de kiracı olduğu gözlemlenmektedir (Şekil 6).

Atatürk Mahallesi sırtlarında yeni yerleşim alanının oluşum süreci ve konutların fiziksel özellikleri

Yerleşim alanının oluşum süreci

Atatürk Mahallesi sırtlarındaki yeni yerleşim alanı 1990' lı yılların hemen başında oluşmaya başlamıştır. Daha sonraki yıllarda ise söz konusu yerleşim alanı farklı yönlerde genişleyerek güneye doğru Atatürk Mahallesi ile birleşmiştir. Günümüzde ise yeni yerleşim alanının hemen kuzey tarafında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından organize edilen Ev-Ka (Ev Kazandırma) Projesi çerçevesinde 5259 konuttan oluşan Ev-Ka 4 toplu konutları bulunmaktadır.

Atatürk Mahallesi sırtlarındaki yeni yerleşim alanında, bu bölgeye yerleşim nedenleri oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Söz konusu bölgeye yerleşme nedenleri arasında % 27.5 ile ucuz arsa temini ilk sırada gelirken bunu % 15.9 ile bölgenin doğal çekiciliği, % 14.5 ile iş yerine yakınlık, %13 ile akrabalara yakın olma isteği, % 5.9 ile de kentin sıkıcı yaşamından uzaklaşma faktörü izlenmektedir (Şekil 7).

Yukarıdaki değerlerden de anlaşıldığı gibi, bu bölgeye gelenlerin bir bölümü ucuz arsa teminini yerleşme faktörü olarak ilk sırada göstermişlerdir.

Bu konu ile ilgili olarak, Bornova Belediyesi'nde yaptığımız görüşmelerde yetkililer çalıştığımız alanın imar planlarında gecekondü önleme bölgesi olarak onaylandığını ve burada kaçak yapılaşmaya kesinlikle izin verilmediğini belirtmişlerdir. Buna karşılık, toplu konut veya planlı yapılaşmaya bölgenin açık olduğu ve imar izni verildiğini ve arsa ile ilgili işlemlerde kolaylık sağlandığını açıklamışlardır.

Diğer taraftan, henüz altyapı hizmetlerinin tam olarak bölgeye götürülmemiş olmasına karşın, yeni yerleşim alanının İzmir körfezine ve Bornova ovasına görüş açısı bakımından hakim oluşu, dolayısıyla doğal güzelliği burasını çekici kılmaktadır (Foto 2A ve 2B).

Konutların fiziksel özellikleri

Araştırma alanındaki konutların %63.8'i villa tipli müstakil evlerden oluşmaktadır. Ayrıca bu tip konutların yanı sıra yine gösterişli apartman bloklarına da rastlanılmaktadır (Foto 3A, 3B ve 3C).

Konutlar genellikle 100 m²'nin üstünde bir alana sahiptirler. Gerçekten anket uygulanan konutların %56.5'i 100-120 m², %33.3'ü 80-100 m², %10.2 si ise 120-140 m² arasında kullanma alanına sahiptirler (Şekil 8). Konutların bir başka fiziksel özelliği oda sayıları ile ilgili olup 3 odaya sahip konutların oranı % 78.3, 4 odaya sahip konutların oranı %14.5, 5 odaya sahip konutların oranı ise % 2.9 dur (Şekil 9). Diğer taraftan konutların %75.4'ünün bir bahçeye sahip olduğu görülmektedir. Bahçeli konutların bahçe büyüklükleri ise şöyledir: 15-50 m² bahçeye sahip olanlar % 50.7, 51-100 m² bahçeye sahip konutların oranı %17.3 ve 101-150 m² bahçeye sahip olanların oranı da % 7.2 dir (Şekil 10).

Konutların konfor durumu

Konutların konfor durumuna baktığımızda; konutların tümünde renkli tv ve buzdolabının var olduğunu görmekteyiz. Bu eşyaların yanı sıra, konutların % 71'inde müzik seti, %66.6'sında otomatik çamaşır makinesi, %21.7'sinde video, %14.4'ünde bulaşık makinesi ve %7.2'sinde de bilgisayar bulunmaktadır (Şekil 11). Konutların konfor durumu veya konut donanımı dikkate alındığında, üst ve orta gelir grubuna ait ailelerdeki donanımların aynı seviyede olduğu görülmektedir. Ancak, ülkemizde renkli tv, buzdolabı, otomatik çamaşır makinesi gibi eşyaların kullanımının son derece yaygınlaştığı da dikkatimizi çekmektedir. Bu bakımdan, ailelerin ekonomik seviyelerinin gerçek

durumlarının yansıtılmasında konut donanımının tek başına bir gösterge olamayacağını da kabul etmek gerekmektedir.

Yeni yerleşim alanında sosyo-ekonomik hareketlilik ve ulaşım

Araştırma alanında yaşayan aileler günlük ihtiyaçlarını genellikle buldukları mahallelerden karşılamaktadırlar. Özellikle Atatürk mahallesinde bulunan Tansaş ve Kipa en fazla tercih edilen yerdir. Bunun dışında yine yakın çevredeki market, fırın, bakkal dükkanı v.s. günlük gereksinimler için sıkça kullanılmaktadır. Haftalık pazar gereksinimlerini ise genellikle Atatürk mahallesinde kurulan pazar veya Bornova merkez pazarı ile Özkanlar semt pazarından karşılamaktadırlar.

Diğer taraftan, aile reislerinin çalışmaya gittikleri iş yerlerinin dağılımına baktığımızda % 56.8 ile Bornova ve Atatürk mahallesinin önemli bir oran işgal ettiği görülmektedir. Bunlar daha çok Atatürk mahallesi ve Bornova'da inşaatlarla ilgili işlerde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu grubun dışında İzmir merkezinde çalışanlar ise % 36.5'lik bir paya sahiptir (Şekil 12). Bazı aile reisleri ise İzmir dışında veya yurtdışında çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Aile reislerinin işyerlerine ulaşım şekilleri değişik özellikler göstermektedir. Belediye otobüsü ve servis aracını kullananlar yoğunluktadır. İşyerleri çok yakında bulunanlar işyerlerine yaya olarak gitmektedirler. Bazı aile reisleri ise işyerlerine özel araçlarıyla ulaşmaktadırlar.

Sorunlar

Araştırma alanında, önemli sayılabilecek sorunlar bulunmaktadır. Ucuz arsa temini, manzara güzelliği v.b. gibi farklı gerekçelerle yerleşilmek üzere seçilen bu alanda, kent merkezine uzak ve yeni yerleşilmekte olmaktan kaynaklanan sorunların olması kaçınılmazdır. Örneğin, bu bölgede en önemli sorun, % 62.3'lük bir oran ile Bornova kent merkezine, dolayısıyla bazı kamu hizmetlerine uzaklık ve % 59.4 ile de ulaşım sorunudur (Şekil 13). Bunun yanı sıra, çevre kirliliği, kanalizasyon, gürültü gibi sorunlar da önem taşımaktadır. Bölgede su sorunu bulunmakla birlikte, aileler depolama sistemleri kurarak bu sorunlarını çözmektedirler.

Sonuç

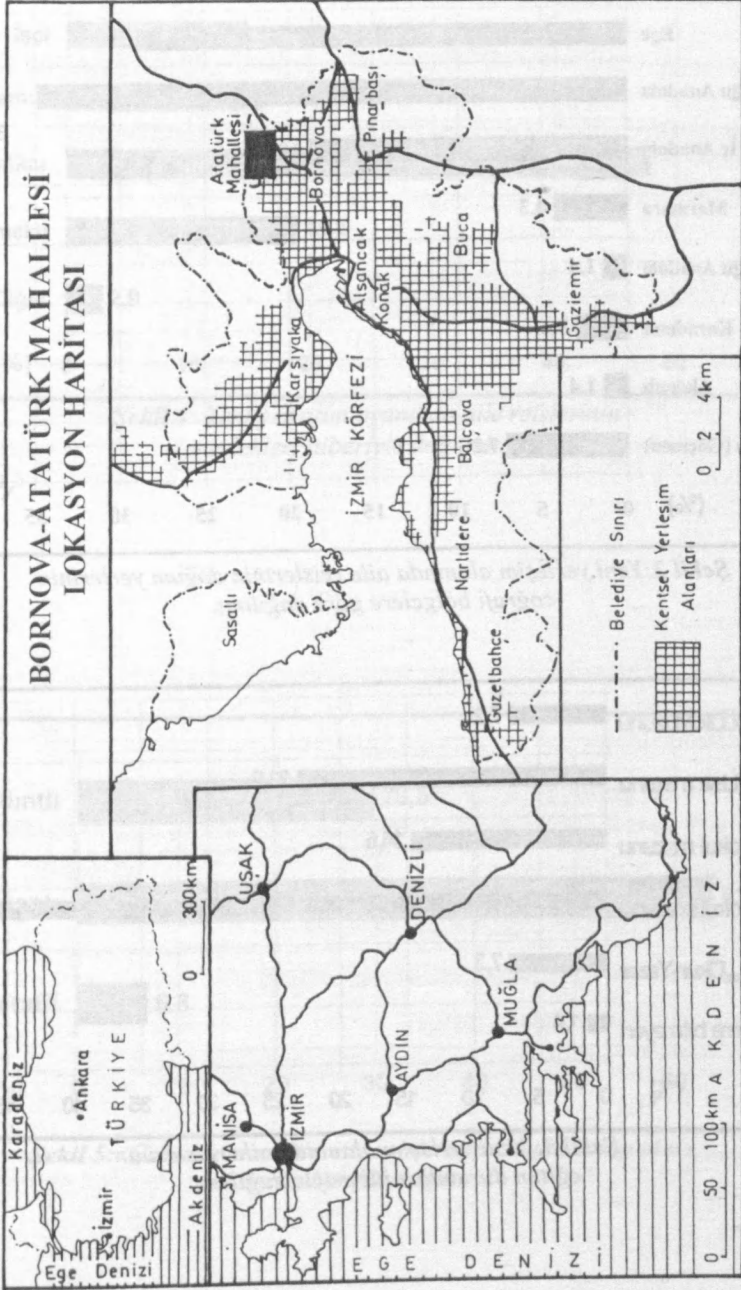
Bornova Atatürk mahallesinin yerleşmiş olduğu alanın hemen kuzeyinde yer alan çalışma alanında konutlar, gelişmekte olan ülkelerin büyük kentlerinin çevresinde ortaya çıkan yapılaşmadan farklı bir yerleşme biçimini oluşturmaktadır. Bu yerleşme biçimi, ne kentleri çevreleyen gecekondu ve sefalet mahallesi, ne de kentlerin çevresini adeta kemiren yapı kooperatifleri

uygulamasına benzemektedir. Burası zaman içinde İzmir'e göç etmiş, belli bir iş tecrübesi ve az çok maddi birikim sahibi ailelerin kendileri tarafından oluşturulan bir yapılaşma biçimidir. Kentsel yenilenme olgusu (Urban Renewal) burada meydana gelmemiştir. Başka bir deyişle, bu alan gecekonduların yıkılarak yerine modern konutların yapılması sonucunda ortaya çıkmamış, boş bir alanın imara açılarak yerleşilmesi sonucunda meydana gelmiştir. Belediyenin kontrolünde, kentin diğer kesimlerinden oldukça farklı bir uygulamadır. Umarız bu tür uygulamalar gecekondulaşmanın önüne geçilmesi bakımından kentin diğer bölgelerinde de yaratılma olanağı bulabilir.

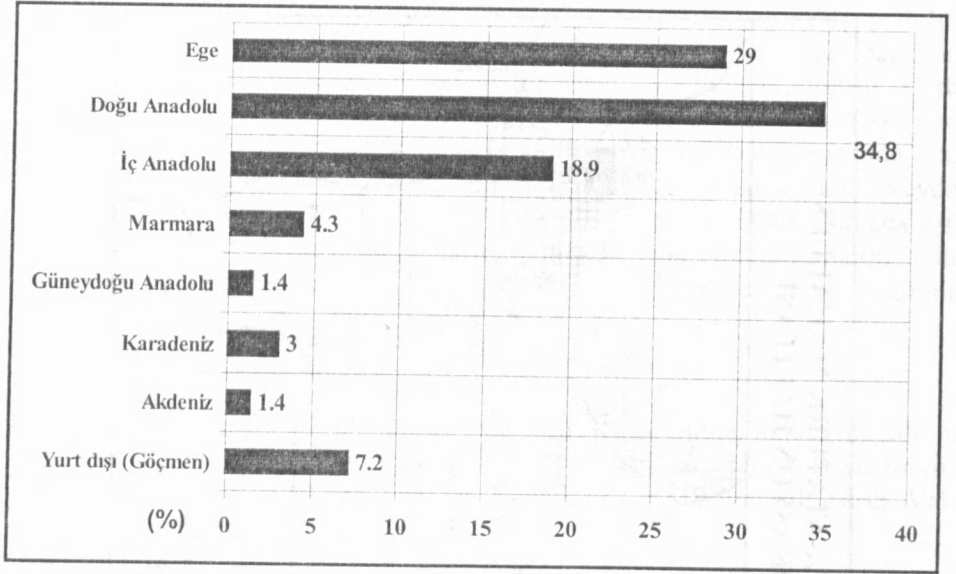
BİBLİYOGRAFYA

- BALAMİR, Murat, "Türkiye'de apartkentlerin oluşumu, mülkiyet ilişkilerinin dönüşümüne dayalı kentleşme", *Tarihten günümüze Anadolu'da konut ve yerleşme*, Habitat II, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, 1996, s. 335-344.
- BİLGİN, İhsan, "Anadolu'da modernleşme sürecinde konut ve yerleşme", *Tarihten günümüze Anadolu'da konut ve yerleşme*, Habitat II, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, 1996, s. 472-490.
- DOĞANAY, Hayati, *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, No: 2982, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, No:877, İstanbul, 1997.
- GÖNEY, Süha, *Şehir Coğrafyası I, Yerleşme Coğrafyası Cilt I*, İ.Ü. Edebiyat Fak. Yay. No: 2274, Coğr. Enst. Yay. No.: 91, İstanbul, 1984.
- KELEŞ, Ruşen, *100 Soruda Türkiye'de Şehirleşme, Konut ve Gecekondu*, 3. Baskı, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1983.
- KELEŞ, Ruşen, *Kentleşme Politikası*, 3. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1996.
- SEVGİ, Cezmi, *Kentleşme Sürecinde İzmir ve Gecekondular*, İzmir Konak Belediyesi Kültür Hizmetleri, İzmir, 1988.
- ŞENYAPILI, Tansı, "Yeni sorunlar/Eski çözümler, kentsel mekanda bir gecekondu yolculuğu", *Tarihten günümüze Anadolu'da konut ve yerleşme*, Habitat II, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, 1996, s. 345-354.
- TÜMERTEKİN, Erol-ÖZGÜÇ, Nazmiye, *Beşeri Coğrafyaya Giriş*, Çantay Kitabevi, İstanbul, 1997.

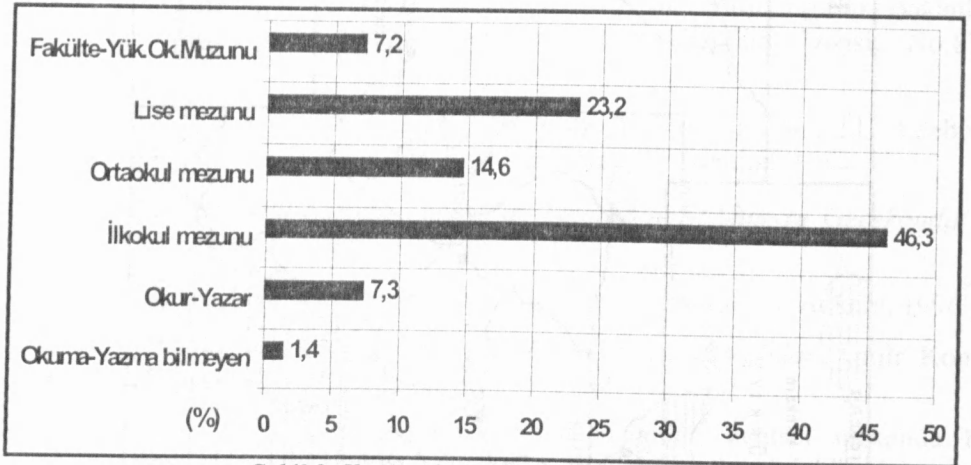

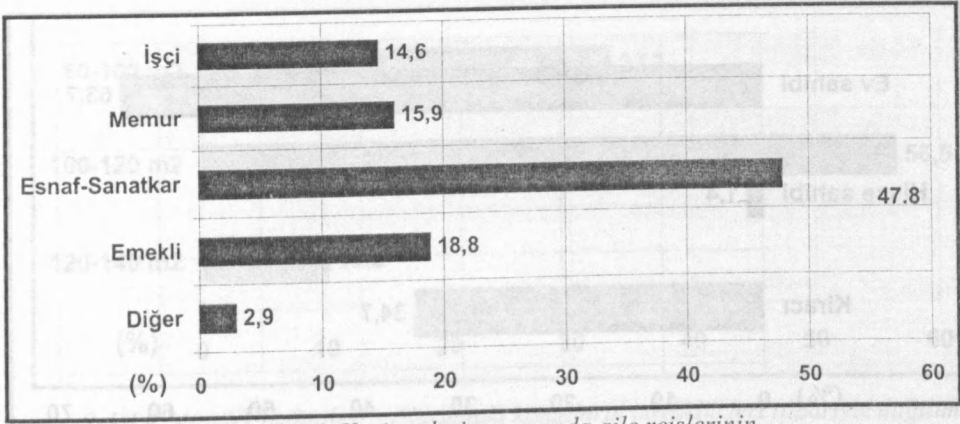
Şekil 1: Bornova-Atatürk mahallesi lokasyon haritası.

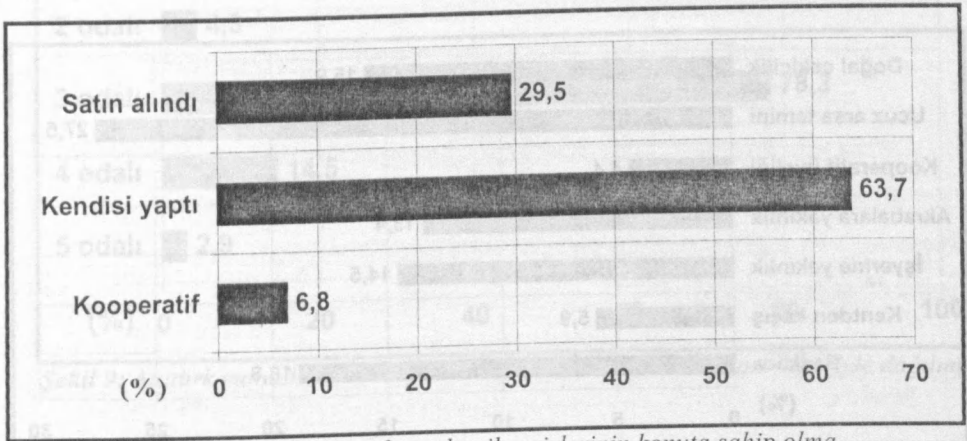
Şekil 2: Yeni yerleşim alanında aile reislerinin doğum yerlerinin coğrafi bölgelere göre dağılımı.

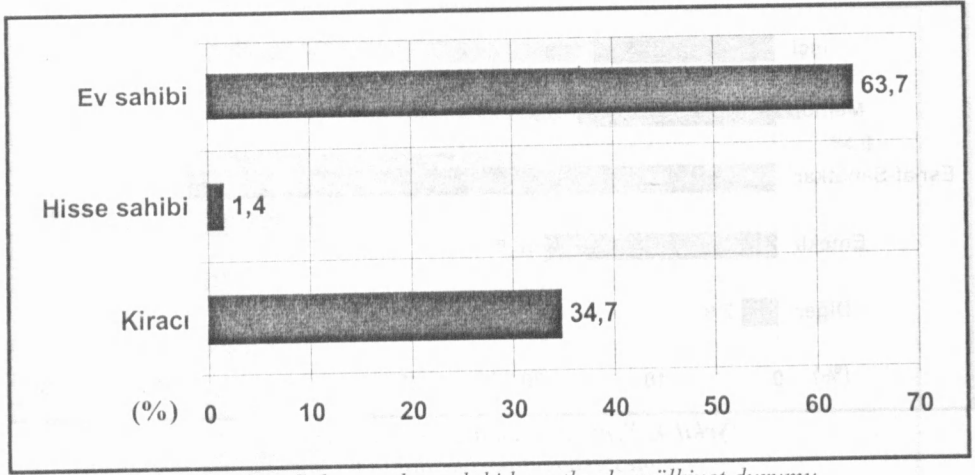
Şekil 3: Yeni yerleşim alanında aile reislerinin eğitim durumları itibariyle dağılımı.

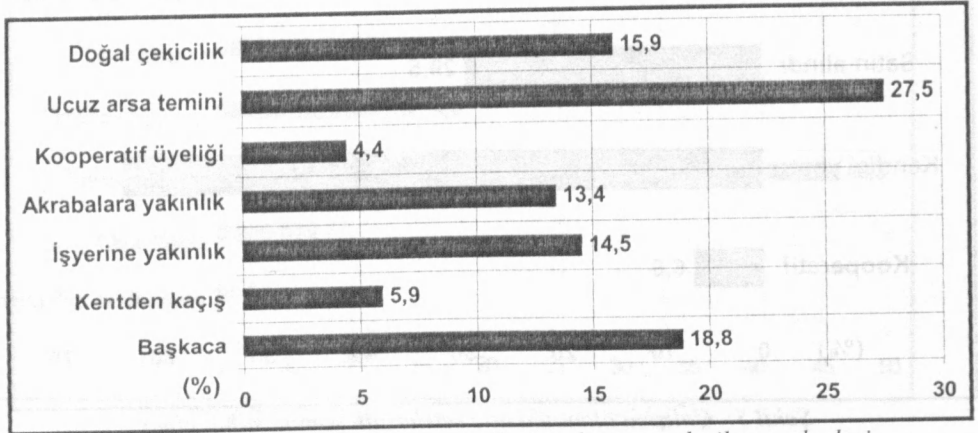
Şekil 4: Yeni yerleşim alanında aile reislerinin meslekleri itibariyle dağılımı.

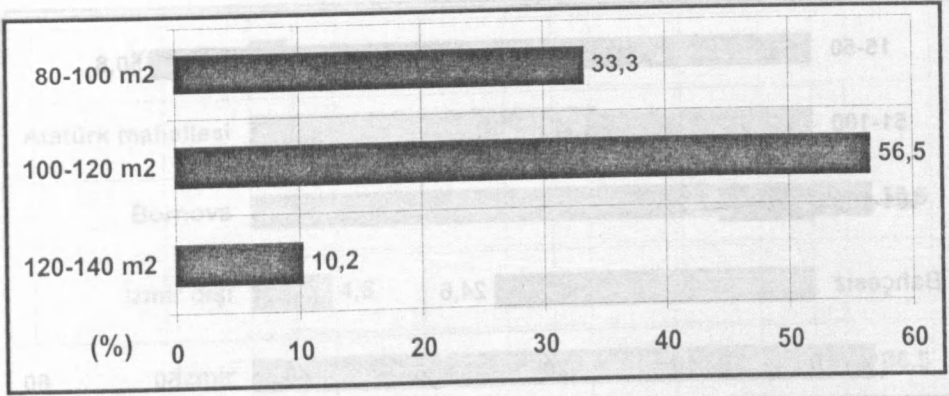
Şekil 5: Çalışma alanında aile reislerinin konuta sahip olma şekilleri itibariyle dağılımı.

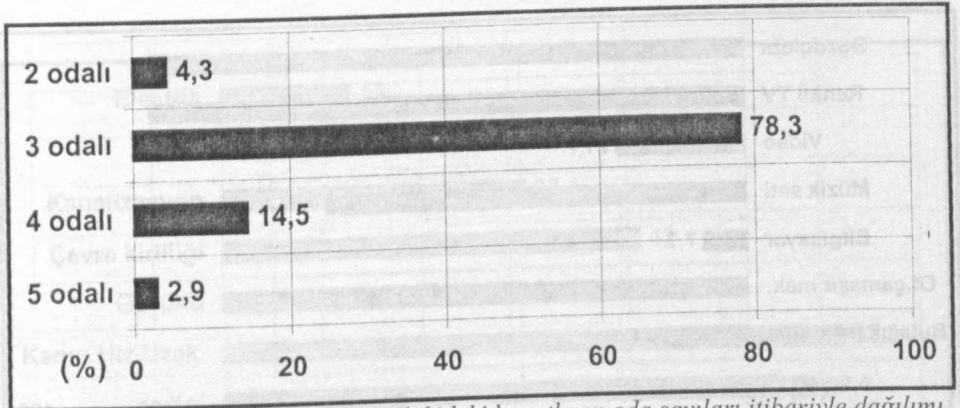
Şekil 6: Çalışma alanındaki konutlarda mülkiyet durumu.

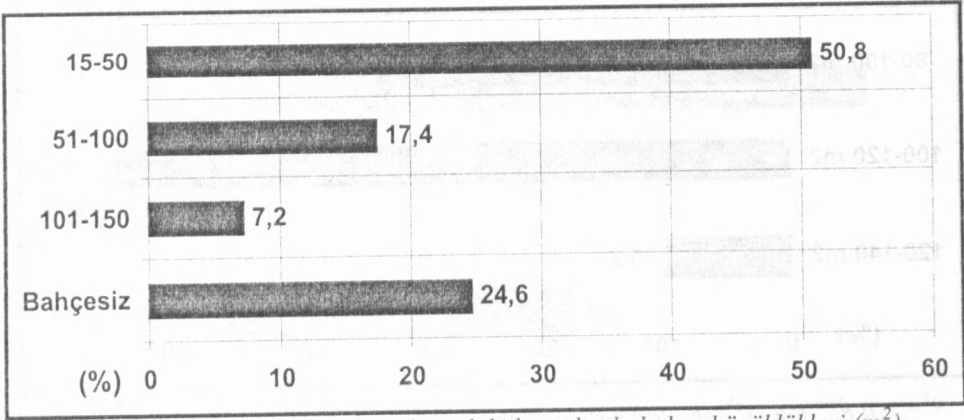
Şekil 7: Bornova/Atatürk mahallesi sırtlarına yerleşme nedenleri.

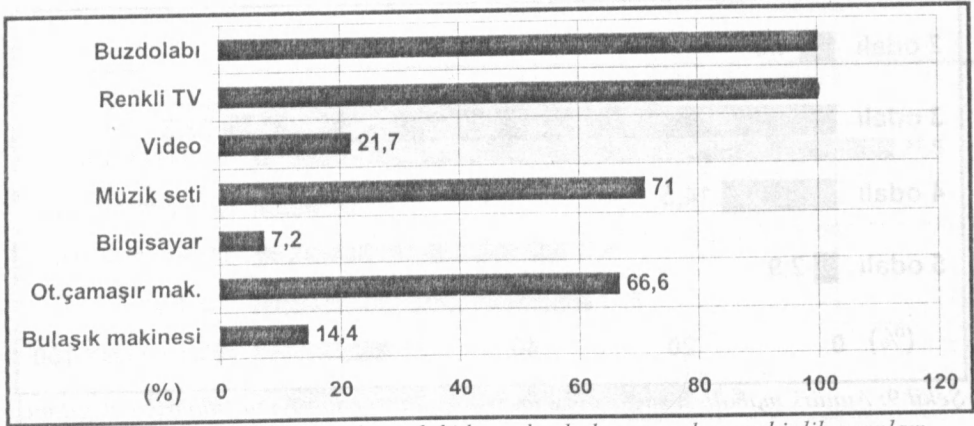
Şekil 8: Atatürk mahallesi sirtlarındaki konutların büyüklükleri itibariyle dağılımı.

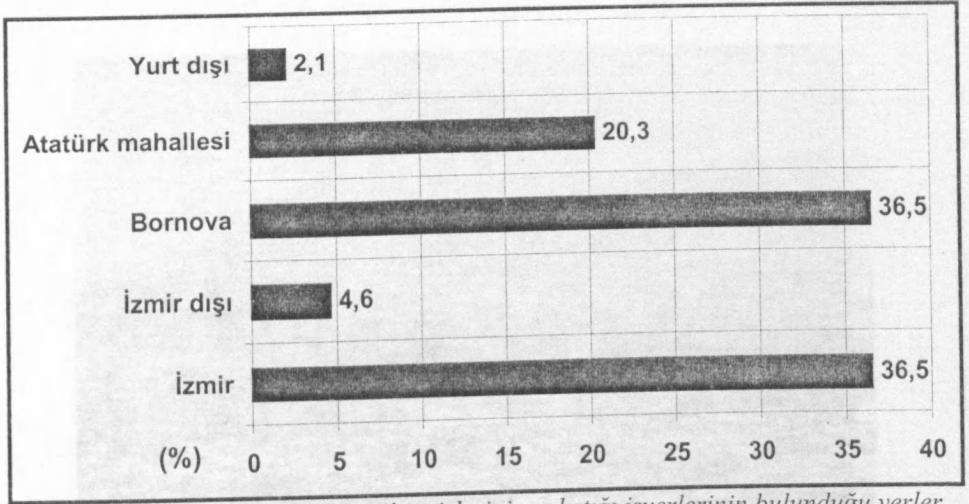
Şekil 9: Atatürk mahallesi sirtlarındaki konutların oda sayıları itibariyle dağılımı.

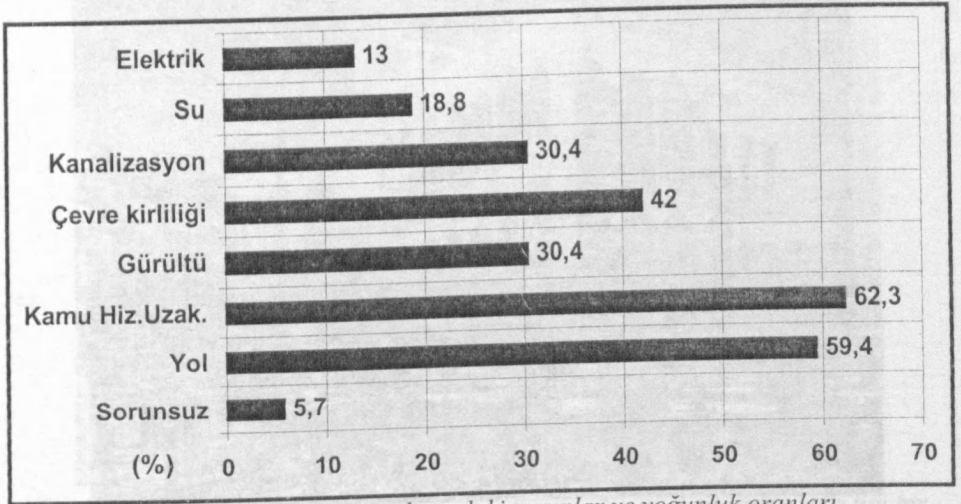
Şekil 10: Atatürk mahallesi sırtlarındaki konutlarda bahçe büyüklükleri (m²).

Şekil 11: Yeni yerleşim alanındaki konutlarda bazı eşyalara sahiplik oranları.

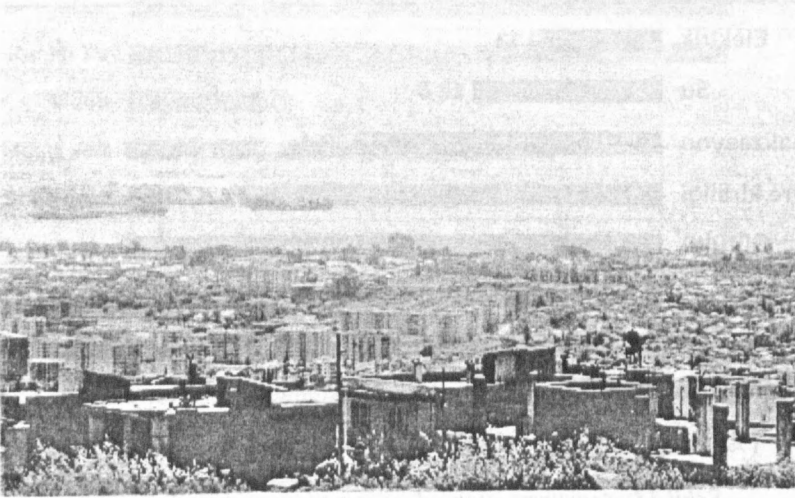
Şekil 12: Araştırma alanındaki aile reislerinin çalıştığı işyerlerinin bulunduğu yerler.

Şekil 13: Araştırma alanındaki sorunlar ve yoğunluk oranları.

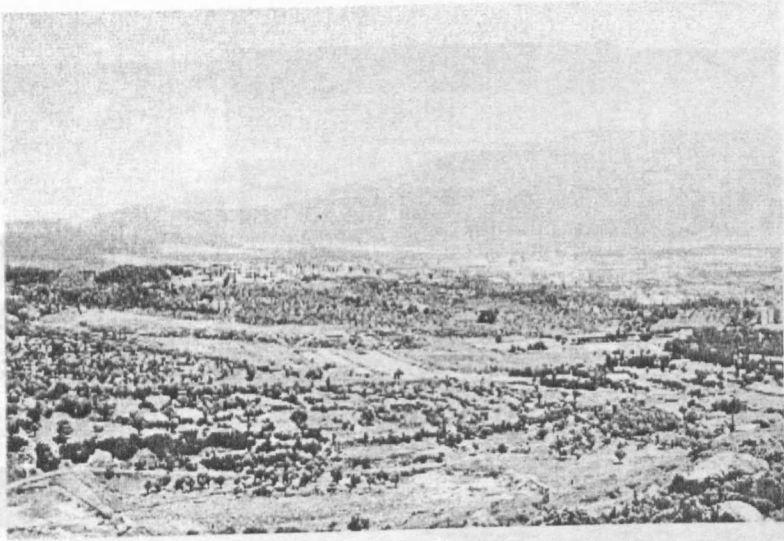

Foto 1: Bornova-Atatürk mahallesi kuzeyindeki sırtlarda yeni yerleşim alanları hızla gelişmektedir.

Foto 2A: Atatürk mahallesinden İzmir Körfezinin görünümü

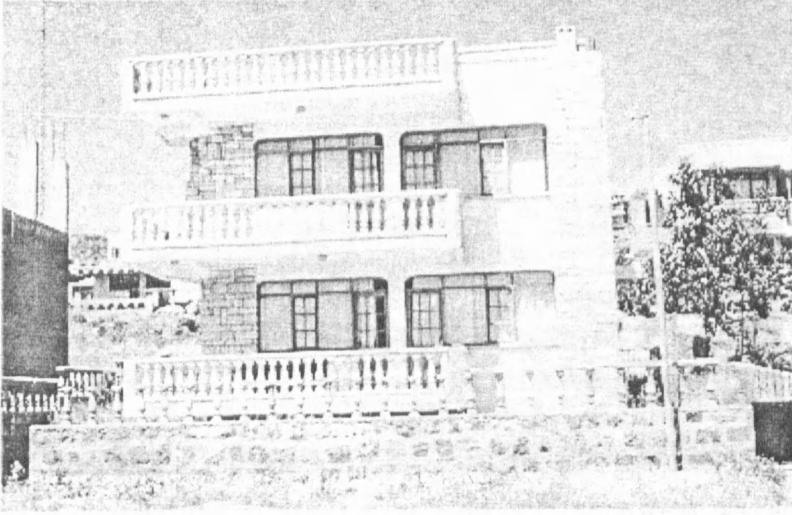

Foto 2B: Atatürk mahallesinden Bornova Ovasının görünümü

Foto 3A: Atatürk mahallesi sırtlarında yeni gelişen yerleşim alanlarında villa tipi bir konut örneği

Foto 3B: Araştırma alanındaki konutlardan bir başka örnek.

Foto 3C: Atatürk mahallesi sırtlarında villa tipi konutların yanı sıra apartman tipi konutlara da rastlanılmaktadır.

Foto 4A: Yeni gelişen yerleşim alanlarında her türlü inşaat malzemesi satıcısı veya inşaat işleri ile ilgili işyerleri hemen açılmaktadır.

Foto 4B: Atatürk mahallesindeki yeni yerleşim alanındaki yeni yapılmakta olan inşaatların alt katları inşaat malzemesi satıcıları tarafından Değerlendirilmektedir